

Yttrande från Regionkommittén om "En europeisk referensram för kvalitetssäkring av yrkesutbildning" och om "Ett europeiskt system för meritöverföring inom yrkesutbildningen"

(2008/C 325/07)

REGIONKOMMITTÉNS STÅNDPUNKT

- Kommittén håller med om att det finns ett brett samförstånd inom EU om behovet av att modernisera och förbättra yrkesutbildningen i Europa. Kvalitetssäkringen av yrkesutbildningen utgör ett viktigt led i denna målsättning.
- Kommittén anser att problemen med erkännande av läranderesultat från andra medlemsstater dock har bromsat rörligheten i EU och utgör ett hinder för ett verkligt livslångt lärande.
- Kommittén framhåller att ansvaret för yrkesutbildningen i många länder ligger på lokal och regional nivå.
- Kommittén välkomnar kommissionens två meddelanden, eftersom de syftar till att föreslå lösningar på de sociala och ekonomiska utmaningarna i den alltmer globaliserade, kunskapsbaserade världsekonomi vi lever i. Förslagen till rekommendationer syftar även till att öka rörligheten inom Europeiska unionen och att uppmuntra utbyte av kunskaper. Därför ser ReK det som nödvändigt att utveckla områden som är viktiga för medborgarna samt den verksamhet som regionerna och kommunerna ansvarar för.
- Kommittén räknar med att de huvudsakliga användarna av den europeiska referensramen för kvalitetssäkring av yrkesutbildning kommer att utgöras av nationella, regionala och lokala myndigheter med ansvar för kvalitetssäkring och förbättringar på yrkesutbildningsområdet.
- Kommittén begär att de lokala och regionala myndigheterna ska göras delaktiga i arbetet med att koppla de nationella och regionala kvalifikationsramarna till ECVET.
- Kommittén framhåller att systemets verkliga framgångar kommer att bero på hur det tillämpas samt användningens omfattning. Lokala och regionala myndigheter kommer att kunna spela en viktig roll genom att främja ECVET via sina nätverk och göra systemet trovärdigt och användbart.

Föredragande: Kent Johansson (SE-ALDE), regionråd i Västra Götalandsregionen

Referensdokument

Förslag till Europaparlamentets och rådets rekommendation om inrättandet av en europeisk referensram för kvalitetssäkring av yrkesutbildning

KOM(2008) 179 slutlig – 2008/0069 (COD)

Förslag till Europaparlamentets och rådets rekommendation om inrättandet av ett europeiskt system för meritöverföring inom yrkesutbildningen

KOM(2008) 180 slutlig – 2008/0070 (COD)

REGIONKOMMITTÉNS POLITISKA REKOMMENDATIONER

REGIONKOMMITTÉNS STÅNDPUNKT

1. Kommittén konstaterar att yrkesutbildningen är av kritisk betydelse för att Lissabonstrategins mål om ökad ekonomisk tillväxt, konkurrenskraft och social integration ska uppnås. Utbildning, kompetensutveckling och livslångt lärande utgör några av ReK:s viktigaste prioriteringar.

2. Kommittén anser att problemen med erkännande av läranderesultat från andra medlemsstater dock har bromsat rörligheten i EU och utgör ett hinder för ett verkligt livslångt lärande.

3. Kommittén håller med om att det finns ett brett samförstånd inom EU om behovet av att modernisera och förbättra yrkesutbildningen i Europa. Kvalitetssäkringen av yrkesutbildningen utgör ett viktigt led i denna målsättning.

4. Kommittén framhåller att ansvaret för yrkesutbildningen i många länder ligger på lokal och regional nivå. Yrkesutbildning finansieras genom en rad finansieringskällor. I de flesta medlemsstater sker finansieringen dock via nationella och regionala myndigheter, med en hög andel lokal och regional finansiering.

5. Kommittén yttrar sig om två meddelanden om europeiskt samarbete på yrkesutbildningens område. I båda fallen är vi positiva och välkomnar förslagen. I det ena fallet, som gäller ett europeiskt system för överföring av meriter inom yrkesutbildning (ECVET), har samrådsprocessen kommit längre medan den andra rekommendationen, som avser en europeisk referensram för kvalitetssäkring av yrkesutbildning, befinner sig på ett tidigare stadium. Ytterligare samråd kommer därför att vara viktiga och välkomna.

6. Kommittén välkomnar kommissionens två meddelanden, eftersom de syftar till att föreslå lösningar på de sociala och ekonomiska utmaningarna i den alltmer globaliserade, kunskapsbaserade världsekonomi vi lever i. Förslagen till rekommendationer syftar även till att öka rörligheten inom Europeiska unionen och att uppmuntra utbyte av kunskaper. Därför ser ReK det som nödvändigt att utveckla områden som är viktiga för medborgarna samt den verksamhet som regionerna och kommunerna ansvarar för.

7. Kommittén noterar att det europeiska systemet för meritöverföring inom yrkesutbildningen (ECVET) är ett redskap som

kan användas för beskrivning av kvalifikationer i form av utbildningsmoduler med tillhörande poäng i syfte att överföra och ackumulera läranderesultat. Systemets syfte är att tillhandahålla en metodisk ram som ska underlätta meritöverföring av läranderesultat från ett kvalifikationssystem till ett annat eller från en läroväg till en annan.

8. Kommittén räknar å andra sidan med att de huvudsakliga användarna av den europeiska referensramen för kvalitetssäkring av yrkesutbildning (EQAF) kommer att utgöras av nationella, regionala och lokala myndigheter med ansvar för kvalitetssäkring och förbättringar på yrkesutbildningsområdet. Till skillnad från ECVET syftar referensramen till att skapa ökad öppenhet och samstämmighet i den politiska utvecklingen på yrkesutbildningsområdet.

9. Kommittén instämmer i att det ska vara frivilligt att delta i genomförandet av ECVET och EQAF, men understryker att det är nödvändigt att skapa ramar och riktlinjer för hur systemet ska hanteras. Brukargrupper (inom ECVET och ENQAVET) måste också ha representanter med direkt mandat från regional och lokal nivå. På motsvarande sätt bör den privata sektorn och arbetsmarknadens parter vara representerade.

10. Kommittén understryker att oavsett om ett land väljer att delta i genomförandet av ECVET/EQAF eller ej, behöver regioner med lagstadgat ansvar för utbildningssystemet få direkt tillgång till de gemensamma forum som arbetar med utveckling av systemen.

11. Kommittén understryker det viktiga och kritiska momentet under det kommande utvecklingsarbetet. Det handlar om att åstadkomma en bra balans mellan å ena sidan en strävan att utveckla medborgarnas rörlighet genom överförbara merit-system samt kvalitetsutveckling i verksamheten och å andra sidan behovet av att utveckla mångfalden i de utbildningssystem som regioner och kommuner ansvarar för i medlemsländerna.

12. Kommittén understryker att ECVET och EQAF ingår i en lång rad initiativ på utbildningsområdet som också omfattar det europeiska systemet för överföring och ackumulering av studiemeriter (ECTS), Europass, den europeiska kvalitetsstadgan för rörlighet (EQCM), de europeiska principerna för identifikation och validering av icke formellt lärande samt den europeiska referensramen för kvalifikationer och livslångt lärande (EQF).

13. Kommittén har i tidigare yttranden framhållit att de ständigt föränderliga krav som människor ställs inför på arbetsplatsen, bl.a. nya arbetssystem och anpassning till ny teknik, fordrar att arbetskraften genomgår en ständig fortbildning. Enligt en strategi för livslångt lärande kan fortbildning därför visa sig vara ett avgörande instrument för att nå dit, vilket är en central förutsättning för hållbar ekonomisk och social utveckling⁽¹⁾. Arbetskraften måste användas mer effektivt, särskilt mot bakgrund av den demografiska utvecklingen.

14. Kommittén framhåller att särskilda ekonomiska resurser kommer att krävas för att pröva och vidareutveckla systemen.

Ett europeiskt system för överföring av meriter inom yrkesutbildning (ECVET)

15. Kommittén noterar att lärande och yrkesverksamhet med mobilitet över nationsgränserna har en lång historia i Europa. De har haft mycket stor betydelse för utvecklingen av hantverk, industriell verksamhet, handel och företagsamhet, vilket har legat till grund för välbefinnande på lokal, regional och nationell nivå.

16. Kommittén anser att lärande och yrkesverksamhet över gränser kommer att få en mycket stor betydelse i en långtgående globaliserad ekonomi. Det behövs tidsenliga verktyg som stöd för en sådan mobilitet i lärande och yrkesverksamhet. ReK ser ECVET som ett sådant verktyg.

17. Regionkommittén noterar att kompetensbehov mer och mer identifieras på regional nivå. Kommittén har framhållit att den lokala och regionala utvecklingen visserligen sker utifrån skilda förutsättningar och utgångslägen, men den kan under inga omständigheter ses som isolerad från omvärlden. Regioner och lokala samhällen behöver verksamhet med förnyad produktion i takt med att de gamla jobben försvinner, för att inte riskera att drabbas av stagnation, social utslagning i form av arbetslöshet m.m., höga sjukskrivningstal och höga nivåer av önskat förtida utträde från arbetsmarknaden⁽²⁾.

18. Kommittén betonar att arbetslivet i Europa bör kännetecknas av en långtgående flexibilitet i kombination med ett effektivt socialt skydd, på det sätt som Europeiska kommissionen framställer saken i "Gemensamma principer för 'flexicurity'"⁽³⁾.

19. Kommittén har redan tidigare uttryckt att den delar kommissionens uppfattning att kvalifikationsramar på nationell och EU-nivå skulle underlätta valideringen av lärande i alla möjliga sammanhang⁽⁴⁾.

20. Kommittén har uttryckt sitt stöd till kommissionens referensram för kvalifikationer (EQF) och dess dubbla syfte, nämligen att förbättra tydligheten i fråga om kvalifikationer och främja rörligheten inom unionen.

21. Kommittén begär, liksom i sin framställning angående referensramen för kvalifikationer, att de lokala och regionala myndigheterna ska göras delaktiga i arbetet med att koppla de nationella och regionala kvalifikationsramarna till ECVET.

22. Kommittén stöder Europeiska kommissionens erkännande av ECVET som kulturellt och tekniskt anpassat till regionala förhållanden och erinrar om att regionala myndigheter ofta spelar en roll i identifiering, utveckling och genomförande av kvalifikationssystem och livslångt lärande i formella, informella och icke-formella sammanhang.

23. Kommittén understryker att mycket av yrkesutbildningen i ett livslångt lärandeperspektiv sker inom kunskapsintensiva företag eller företagsnätverk och allt oftare över nationsgränserna.

24. Kommittén noterar att det i dag även finns goda exempel på samarbete mellan branschorganisationer och regioner i olika länder kring yrkesutbildning. Det omfattar även gemensam planering och ömsesidigt erkännande⁽⁵⁾. Sådana initiativ bör främjas och tillvaratas.

25. Kommittén understryker att ett system för erkännande bör omfatta olika aktörer, inte bara de offentliga utan även privata aktörer, företag och arbetsmarknadens parter.

26. Kommittén välkomnar inrättandet av en brukargrupp inom ECVET som ska uppdatera och samordna processerna. Kommittén insisterar dock på att regionala och lokala myndigheter, lokala företag samt arbetsmarknadens parter ska delta i brukargruppen så att de, samtidigt som de efterlever de nationella reglerna och föreskrifterna, bereds direkt tillgång till ECVET.

27. Kommittén framhåller att det ofta är de lokala och regionala myndigheterna som vidtar verksamma åtgärder på yrkesutbildningsområdet.

28. Kommittén noterar att ECVET är ett modulbaserat meritöverföringssystem som erbjuder en möjlighet att mäta och jämföra resultat av lärande och överföra dem från en institution till en annan.

29. Kommittén välkomnar att systemet är kompatibelt med alla kvalifikationssystem, särskilt med det europeiska systemet för överföring av studiemeriter, som stöder och underlättar universitetsstudenters rörlighet inom och utanför Europa.

30. Kommittén framhåller dock att systemets verkliga framgång kommer att bero på hur det tillämpas samt användningens omfattning. Lokala och regionala myndigheter kommer att kunna spela en viktig roll genom att främja ECVET via sina nätverk och göra systemet trovärdigt och användbart.

31. Kommittén anser att en effektiv användning av ECVET kräver konkreta exempel på hur systemet praktiskt fungerar när det är satt i funktion. Det skulle uppmuntra fler användare att utnyttja de möjligheter som ECVET ger.

⁽¹⁾ CdR 226/98 fin.

⁽²⁾ Yttrande från Regionkommittén av den 14 juni 2006 om Förslag till Europaparlamentets och rådets rekommendation om nyckelkompetenser för livslångt lärande.

⁽³⁾ Se yttrande CdR 274/2007 om dokument KOM(2007) 359 slutlig.

⁽⁴⁾ CdR 335/2006 fin.

⁽⁵⁾ Till exempel European class in truck maintenance www.anfa-auto.fr

En europeisk referensram för kvalitetssäkring av yrkesutbildning (EQAF)

32. Kommittén noterar att man ur socioekonomisk synpunkt uppnår ökad effektivitet inom yrkesutbildningen genom att säkerställa att man på området är bättre rustad att möta de ständigt nya kraven på arbetsmarknaden i kunskapssamhället. Det handlar främst om att få fram högt kvalificerad arbetskraft som kan hantera den utmaning som globaliseringen innebär.

33. Kommittén understryker att utbildningssystem inte, som ibland är fallet, bör utvecklas avskilt från näringslivet, den sociala omgivningen och den innovativa miljön på en ort eller i en region, trots att framtidsutsikterna i fråga om tillväxt, konkurrenskraft och sysselsättning i ett område i allt större utsträckning är avhängiga av kompetensen hos dagens och morgondagens arbetskraft samt av det sätt på vilket yrkesutbildning, fortbildning och omskolning kan främja en kontinuerlig komplettering och utveckling av denna kompetens.

34. Kommittén framhåller att det därför är nödvändigt att koppla den europeiska referensramen för kvalitetssäkring av yrkesutbildning till behoven på den lokala arbetsmarknaden, och efterlyser ackreditering av yrkesutbildningsinstanser som ett led i denna process.

35. Kommittén erkänner det mervärde som en europeisk referensram för kvalitetssäkring av yrkesutbildning medför genom att förbättra utbildningspolitiken i EU, framför allt vad gäller främjandet av ömsesidigt lärande, rörlighet och utbyte av bästa praxis.

36. Kommittén välkomnar det principiella upplägget av EQAF i form av en förbättringscykel och framhåller att kvalitetsindikatorerna ska ses som referenspunkter, inte som riktlinjer, som på olika sätt fortgående kan utvecklas, exempelvis i bilaterala och multilaterala sammanhang.

37. Kommittén understryker att EQAF inte får begränsas till att bli ett statistiksystem eller en slags kontrollfunktion, utan ska ses som ett verksamt instrument för fortgående kvalitetsutveckling på olika nivåer och hos olika huvudmän och intressenter.

38. Kommittén understryker att "ägarskapet" för referensramen inte bör förbehållas den nationella nivån; motsvarande processer bör även stimuleras på lokal och regional nivå, med syfte till fortlöpande förbättring och utveckling. Detta behöver även beaktas för strukturer av lärande utanför de offentliga utbildningssystemen.

39. Kommittén anser att man måste överväga utformningen av referensramen och hur detaljerad den bör vara för att uppnå sina syften. Kommittén framhåller att indikatorerna inte får ges en så detaljerad utformning att implementering och uppföljning

av referensramen leder till en indirekt styrning av utbildningssystemen.

40. Kommittén understryker att de referensindikatorer som kommissionen föreslår

- är att uppfatta som en verktygslåda avsedd att göra det lättare att utvärdera yrkesutbildningssystemen och förbättra kvaliteten på dem i överensstämmelse med nationell lagstiftning och nationella förfaranden,
- inte innefattar några nya normer utan är tänkta att stödja medlemsstaternas ansträngningar samtidigt som hänsyn tas till att medlemsstaterna har olika ansatser,
- ska tillämpas på frivillig basis, att de endast ger en fingervisning och därför inte får användas för att jämföra de olika nationella systemen i Europa med avseende på kvalitet och effektivitet.

Det är därför en styrka att de olika användarna kan välja ut de indikatorer som känns mest relevanta med tanke på behoven inom varje kvalitetssäkringssystem.

41. Kommittén betonar att den lokala och regionala dimensionen bör stärkas, i synnerhet genom stöd till lokala och regionala nätverk på området, och beklagar att rekommendationen inte i tillräcklig utsträckning tar hänsyn till vikten av de lokala och regionala myndigheternas delaktighet.

42. Kommittén efterlyser ökade möjligheter för den lokala och regionala nivån att direkt delta i ENQA-VET, det europeiska nätverket för kvalitetssäkring inom yrkesutbildning. Utveckling av nätverk bestående av olika regioner och företag kring EQAF behöver uppmuntras och stödjas.

43. Kommittén föreslår att en kvalitetsmärkning införs för yrkesutbildningsinstanser i likhet med det rankingsystem som redan finns för högre utbildningsinstanser.

44. Kommittén anser att förbättringar av yrkesutbildningen skapar betydande fördelar både för individen och samhället. En generell höjd kompetensnivå bidrar till förbättrade resultat med avseende på ekonomiska indikatorer, t.ex. för produktivitet och arbetslöshet samt sociala indikatorer som medborgardeltagande, brottslighet och sjukvårdskostnader.

45. Kommittén betonar att yrkesutbildningen ger möjlighet att främja social integration av missgynnade grupper på arbetsmarknaden som t.ex. invandrare, äldre och personer som hoppar av skolan i förtid.

46. Kommittén understryker att man inte bara ska se till de grupper som omfattas av utbildningarna utan att även ta hänsyn till de individer som får begränsad eller ingen tillgång till systemen, eller som faller ut ur systemen.

Bryssel den 8 oktober 2008.

Regionkommitténs

ordförande

Luc VAN DEN BRANDE